

Vlaams
Parlement

vergadering **C166 – LAN10**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 26 maart 2014

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de export van varkensvlees naar Rusland - 1111 (2013-2014)	3
Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over halalcertificering - 1133 (2013-2014)	5

■

Waarnemend voorzitter: mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de export van varkensvlees naar Rusland - 1111 (2013-2014)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister-president, collega's, we weten allemaal dat de varkenshouderij in Vlaanderen het bijzonder moeilijk heeft. We kampen al verschillende jaren met een aanhoudende structurele crisis. Bovendien worden we geconfronteerd met een aantal problemen zoals de blokkering van de export van varkensvlees naar Rusland. Nadat er in Litouwen twee gevallen van Afrikaanse varkenspest bij wilde zwijnen waren vastgesteld, besliste Rusland eind januari om zijn grenzen te sluiten voor Europees varkensvlees. Het is evident dat dit zware gevolgen heeft voor onze Vlaamse varkenshouderij. Rusland is immers een belangrijk land voor onze export.

Tijdens het verslagmoment enkele weken geleden over de voorbije Europese ministerraden, heb ik dan ook gevraagd dat Europa de nodige maatregelen zou nemen. Onlangs hebben we in de vakpers kunnen lezen dat een Belgische delegatie een onderhoud heeft gehad met het Russische voedselagentschap over dit exportverbod van Europees varkensvlees naar Rusland. Daaruit blijkt dat de Russen onder de indruk waren van de Belgische inspanningen om de Afrikaanse varkenspest te monitoren, maar ze beschouwen de heropening van de markten pas mogelijk als er meer garanties worden gegeven op Europees niveau.

Sinds het opstellen van mijn vraag om uitleg las ik dat België tot nu de enige lidstaat is die een volledig dossier over de beheersing en bestrijding van de varkenspest heeft bezorgd aan de Russische voedselveiligheidsdiensten.

Heel recent las ik dat u ook gesprekken hebt gevoerd met uw Nederlandse collega Dijkema. U bent het erover eens om bilaterale inspanningen te leveren en om elkaar daarover te informeren.

Toevallig las ik ook dat Rusland de invoer van Amerikaans varkensvlees ondertussen opnieuw toelaat. De blokkering gebeurde weliswaar om een totaal andere reden, maar we moeten toch bekijken hoe alles evolueert.

Er moet zo snel mogelijk soelaas komen voor onze Vlaamse varkenshouderij.

Minister-president, in de schriftelijke versie van mijn vraag vroeg ik u welke inspanningen de Vlaamse Regering in overleg met de Federale Regering kan nemen om in de nabije toekomst op Europees niveau tot een oplossing te komen voor de uitvoer van varkensvlees naar Rusland. Ik stelde deze vraag enkele weken geleden, want we moeten die schriftelijk indienen. Ik weet dat er ondertussen een hele evolutie is.

Welke andere maatregelen kunnen er nu nog worden genomen en met welke timing? Wat zijn de verwachtingen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, dames en heren, mijnheer De Meyer, het is inderdaad zo dat Rusland op 29 januari 2014 zijn grenzen heeft gesloten voor het Europees varkensvlees wegens sanitaire redenen en de Afrikaanse varkenspest. Het opnieuw openen van de Russische markt is dan ook een sanitaire aanlegenschap.

In België is het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) bevoegd voor de opvolging van deze materie. Op 4 maart heeft het FAVV na een initiatief van de Belgische ambassade in Moskou een onderhoud gehad met de Russische dienst die verantwoordelijk is voor voedselveiligheid. Uit dit overleg kwam duidelijk naar voren dat Rusland vertrouwen heeft in de aanpak van België met betrekking tot Afrikaanse varkenspest

en de traceerbaarheid en certificering binnen de varkensketen. Er zijn geen specifieke knelpunten binnen de Belgische varkensketen die het hervatten van de export zouden bemoeilijken. Op het ogenblik dat de Russische markt weer opengaat voor Europees varkensvlees, zal België klaar zijn om de export te hervatten.

Op 13 maart heb ik een overleg gehad met de betrokken schakels van de varkensketen. Ik heb de informatie bij die me daarover door de administratie werd bezorgd. Ik overhandig de heer De Meyer er graag een kopie van.

De sector heeft tijdens dit overleg aangegeven dat hij akkoord gaat dat wanneer de Europese inspanningen niet tot resultaat zouden leiden, er kan worden overgegaan op bilateraal overleg met Rusland. Daarbij werd er ook aangedrongen op het onderhouden van goede contacten met de andere belangrijke varkensexporterende lidstaten, waaronder Frankrijk, Nederland, Denemarken en ook met Duitsland – een van onze belangrijkste afzetmarkten.

Op 24 maart heb ik inderdaad een overleg gehad met mijn Nederlandse collega, mevrouw Dijkma. Tijdens dit overleg werd de situatie in verband met de exportstop van varkensvlees naar Rusland en de positie van Nederland en Vlaanderen besproken. Er is afgesproken om elkaar goed op de hoogte te houden van de wederzijdse stappen die genomen worden richting Rusland.

Ik wil ook nog meegeven dat er omtrent deze problematiek een heel goede uitwisseling van informatie is tussen de betrokken diensten op het federale en het regionale niveau.

U vroeg welke andere maatregelen zullen worden genomen. Het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) zal samen met alle betrokken partijen van de sector op heel korte termijn bekijken welke extra promotieondersteunende maatregelen kunnen worden genomen om enerzijds de binnenlandse afzet van het varkensvlees te bevorderen en om anderzijds te anticiperen op een mogelijke heropening van de Russische markt. In het geval de importstop blijft aanhouden, zal VLAM de nodige begeleiding bieden bij de prospectie naar mogelijke nieuwe afzetmarkten. Dat is natuurlijk niet evident.

Op vrijdag 28 maart vindt er binnen de schoot van VLAM een buitengewoon sectoroverleg plaats om mogelijke acties te bespreken. Ook bereidt VLAM momenteel een concreet communicatieactieplan voor. De varkensprijzen zijn sinds de exportstop richting Rusland sterk gedaald, hoewel er vorige week een stevig herstel kon worden opgetekend als gevolg van een licht onderaanbod op de markt en het goede weer, dat blijkbaar aanleiding gaf tot heel wat barbecues.

Collega's, het is een ernstig probleem. Zoals steeds hebben we de koe bij de horens gevat. Op 13 en 24 maart hebben we contacten gehad en afspraken gemaakt die de VLAM verder zal uitvoeren. We volgen dat van zeer nabij op. België zit goed naar Rusland toe, zodra men de markten opent. Ook Nederland heeft, net zoals wij, al contacten gehad met Rusland. Ik hoop dat we kunnen voorkomen dat onze varkenshouders een nieuwe moeilijke periode moeten meemaken door de Russische export zo snel mogelijk te laten hervatten.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, het is duidelijk dat er zeer veel inspanningen gebeurd zijn. Ik onthoud ook dat VLAM op zeer korte termijn alert optreedt. Enerzijds anticipeert het verder voor het geval de markt zou heropenen in Rusland, anderzijds bekijkt het wat bijkomende afzetmogelijkheden zijn, los van de probleemsituatie die ontstaan is met de export naar Rusland.

Minister, enkele weken geleden was de tijdelijke opkoop en stockage van varkensvlees een denkpiste. In uw antwoord hebt u daarover niets meer gezegd. Werd die piste verlaten? Is die niet interessant? Of blijft die piste toch nog open binnen Europa? Ik denk dat ik in de landbouwpers gelezen heb dat die mogelijkheid werd onderzocht. Als minister van Landbouw weet u beter dan iedereen dat de crisis in de sector zo diepgaand is dat er bijkomend soelaas moet worden gevonden op korte termijn. Ik vrees anders dat er jammer

genoeg nog een aantal bedrijven, zeker van jongeren die zwaar hebben geïnvesteerd, in de moeilijkheden dreigen te komen.

Minister-president Kris Peeters: De opkoop zit natuurlijk op Europees niveau. Mijnheer De Meyer, ik heb dat ook naar voren geschoven tijdens de vergadering met de sector. Zij hebben gezegd dat ze alles moeten doen om zo snel mogelijk naar Rusland te exporteren. Op het juiste moment moeten we dat misschien aansnijden. Als er een private opslag wordt georganiseerd – mocht dat al gebeuren –, zal men zich meteen zorgen maken wanneer die terug op de markt komt. Dan krijg je ook daar mogelijk druk op de prijzen.

Ik heb het voorgelegd aan de sector. Die heeft gezegd: “Nu niet, maar hou het wel in uw achterzak tot het moment dat het misschien opnieuw op tafel moet worden gelegd.” Dat zullen we ook doen. We gaan er wel van uit dat de contacten met Rusland vrij snel tot positieve resultaten zullen leiden. We hebben daarover contact opgenomen met de Nederlandse minister. Als men het voor Nederland zal doen, zal men het wellicht ook voor België doen en omgekeerd. De bezorgdheid is dat Duitsland niet tot de landen behoort die Rusland als oké beschouwt. Daarom moeten we ook de nodige contacten houden met Duitsland, zodat Duitsland dit niet verkeerd interpreteert. Want als de Duitse markt problemen zou geven voor ons, zitten we natuurlijk met een andere problematische situatie.

We hebben alles besproken, ook dat wat u hebt aangehaald. De focus ligt nu op het heropenen van Rusland. VLAM moet daarin de nodige stappen zetten, ook op het vlak van promotie, zoals ik heb toegelicht.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, ik begrijp dus dat er enig optimisme is. U verwacht dat er op korte termijn een doorbraak zou kunnen zijn. Ik begrijp ook dat de landbouworganisaties het tijdelijk stockeren geen opportune oplossing vinden, enkel geschikt mocht de toestand minder gunstig evolueren.

Ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *De heer Jos De Meyer, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Veli Yüksel tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over halalcertificering - 1133 (2013-2014)

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Minister-president, op dit moment zijn er in België een tiental halalcertificeringsorganisaties actief, elk met hun eigen criteria en controlemethoden. Het gaat om ‘zelfverklaarde’ organisaties. Ik denk dat we het woord ‘zelfverklaard’ hier mogen gebruiken, aangezien er geen instantie bestaat die halalcertificerende organisaties kan erkennen. Afgelopen weekend was er een conferentie in Zaventem, georganiseerd door Halal Correct, met deelnemers uit Indonesië en Maleisië.

Slachthuizen, producenten, distributeurs en retailers kunnen ook zelf hun product als ‘halal’ belabelen zonder dat daar enige minimumnormering tegenover staat. Dat is dus toch wel allemaal vrijblijvend. Er is op dat vlak een ongelooflijke versnippering. Het ontbreken van een algemene standaard of normering stelt problemen voor de binnenlandse consument en voor de exportmogelijkheden van Vlaamse bedrijven. Er is nood aan transparantie en uniformisering van de markt, die een waarde heeft van naar schatting 1,7 miljard euro.

In een uitvoerig rapport van het Departement Landbouw en Visserij, dat werd uitgebracht in september 2013, worden daartoe vier mogelijke pistes naar voren geschoven.

Gezien het grensoverschrijdende karakter van de markt bestaat de beste oplossing er wellicht in te komen tot een Europese aanpak en standaard. In de schoot van het European Committee for Standardization werd daartoe een haalbaarheidsstudie uitgevoerd. De Europese Commissie heeft echter in september vorig jaar duidelijk gemaakt dat ze geen plannen heeft om een standaard in te voeren, en dat de materie tot de bevoegdheid van de lidstaten behoort. Daar valt wel iets voor te zeggen.

Op federaal niveau is de oprichting van een nationaal certificeringsmechanisme of een nationale standaard een mogelijke piste. Een alternatief is de oprichting van een agentschap dat een kader schept en controle uitvoert, in samenspraak met de overige betrokken partijen. Een aantal aspecten van halalvoeding, zoals de controle op de veiligheid van de voedselketen, behoren vandaag ook tot de bevoegdheid van de federale overheid.

Met de zesde staats hervorming – en ik kom daarmee tot de essentie van mijn vraag – wordt de bevoegdheid Dierenwelzijn, inclusief de rituele slacht, overgeheveld naar de regionale overheden. Ook de deelstaatregeringen kunnen in dit dossier een belangrijke rol spelen. Ze kunnen optreden als stimulator of facilitator van initiatieven van hogere overheden of derden, maar ze kunnen daarnaast ook eigen initiatieven ontwikkelen. Zo heeft de Vlaamse overheid ook het gebruik van de term ‘biologisch voedsel’ in de wetgeving beschermd. Dat is een label, waardoor elk product dat onder die term op de markt wordt gebracht, verplicht moet worden gecontroleerd door een onafhankelijke instantie en moet voldoen aan bepaalde criteria.

Het Waalse exportagentschap Agence wallonne à l’Exportation (AWEX) steunt actief de halalsector en richtte daartoe in 2010 de Club Halal op. Deze club verenigt exporterende Waalse bedrijven die zich richten op de halalmarkt. Een dergelijk initiatief bestaat momenteel nog niet aan Vlaamse zijde. Ik denk dat het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) en Flanders Investment & Trade (F.I.T.) daar een rol kunnen spelen.

Een laatste mogelijke piste om tot een uniformisering te komen, bestaat in een vorm van zelfregulering door de sector, waarbij een protocol wordt afgesloten tussen de ketenpartners. Deze piste heeft als voordeel dat flexibeler kan worden ingespeeld op evoluties, terwijl de aanpassing van een wettelijk kader stroever verloopt. Ik denk echter dat ook voor zo’n piste een wettelijk kader nodig is.

Dat het verstandig zou zijn om te werken aan een uniforme halacertificering, is ook de boodschap van het rapport van het Departement Landbouw en Visserij: “Het halaldossier moet worden bekeken vanuit de invalshoek van consumentenbelangen (garanties, zekerheid, bescherming), producentenbelangen (zekerheid, transparantie, concurrentievermogen) en economische potentieel in nieuwe markten.” Vooral dat is voor Vlaanderen ongelooflijk belangrijk. De conclusie van het rapport luidt: “Vanuit een dergelijke invalshoek is stappen ondernemen vooral een kwestie van gezond verstand.”

Minister-president, met welk doel werd het rapport ‘Halalvoeding in Vlaanderen: een verkenning’ door de afdeling Monitoring en Studie van het Departement Landbouw en Visserij opgemaakt? Waartoe hebben de resultaten geleid? Bent u het eens met de stelling dat een uniformisering van de halacertificering noodzakelijk is? Op welke manier zal de Vlaamse overheid of de Vlaamse Regering werk maken van de uniformisering en de invoering van een halalstandaard?

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Ik weet hierover niet zoveel. Geef eens een verschil tussen een halalproduct en een product dat in Vlaanderen gecertificeerd is.

De heer Veli Yüksel: Dat is juist het probleem. Vandaag krijgen producten die geen halal zijn, een halallabel. Halal is voor moslims wat koosjer is voor joden.

De heer Jos De Meyer: Het heeft te maken met de wijze van slachten.

De heer Veli Yüksel: Er zijn vandaag mensen en organisaties die een halallabel plakken op voedsel hoewel het geen halal is. Het heeft te maken met de manier waarop een dier wordt geslacht.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Yüksel, het rapport waarnaar u verwijst, wil de toestand omtrent halalvoeding in Vlaanderen verduidelijken. Er is, zoals u terecht hebt aangegeven, enige mist. Dit rapport vertrekt vanuit twee vaststellingen. Enerzijds neemt het maatschappelijk en economisch belang van halalvoeding in Vlaanderen en daarbuiten toe. Anderzijds heeft de Vlaamse overheid geen goed zicht op halalvoeding in Vlaanderen. Een verkenning drong zich op.

Het rapport brengt voor het eerst de Belgische halalketen in beeld aan de hand van de beschikbare informatie. Er is gepoogd om de verschillende aspecten die met halal in Vlaanderen te maken hebben – definitie, economische betekenis, keten, uitdagingen – te integreren in een rapport.

Het rapport zet de uitdagingen op een rij en geeft ook enkele opties om hieraan tegemoet te komen. Mochten de leden van de commissie graag over dat rapport beschikken, dan kan ik dat aan de voorzitter overhandigen.

De voorzitter: We zullen dit rapport aan alle commissieleden en aan de vraagsteller bezorgen.

Minister-president Kris Peeters: De vraagsteller heeft dat rapport al, anders had hij die vraag om uitleg niet zo gesteld.

Is de minister-president het eens met de stelling dat een uniformisering van de halal-certificering noodzakelijk is? Ik wil er vooreerst op wijzen dat het niet aan mij is om mij in de plaats te stellen van de moslimgemeenschap. Of het complexe begrip halal eenduidig kan worden gevat in een uniforme certificering is nog maar de vraag. Ik denk wel dat zowel de betrokken gebruikers, de producenten als de handel er alle belang bij hebben dat er meer transparantie en zekerheid komt.

Op welke manier zal de Vlaamse overheid desgevallend werk maken van die uniformisering en de invoering van een halalstandaard? Ik meen dat het voor deze problematiek aangewezen is dat het initiatief wordt genomen op een zo hoog en breed mogelijk niveau, juist om de algemene gedragenheid te waarborgen en nieuwe fragmentering en marktverstoringen tegen te gaan. Daarom ben ik tevreden dat er momenteel op Europees niveau door het Europees Comité voor Normalisatie (CEN) wordt gewerkt aan een Europese norm. Daartoe werd een projectgroep opgericht die reeds tweemaal is samengekomen. Het doel is om te komen tot een standaard voor halalvoedsel. Men stelt daarbij een tijds kader voorop van 36 maanden. Allicht tegen de zomer zal de projectgroep zijn eerste ontwerp teksten klaar hebben.

In België heeft het Bureau voor Normalisatie (NBN) op 23 september 2013 een informatieve vergadering georganiseerd voor de Belgische stakeholders. Er is binnen de schoot van het NBN een werkgroep NBN E425 'Halal Food' opgericht om een actieve deelname vanuit België te verzekeren. Deze werkgroep bestaat uit een vijftiental vertegenwoordigers van de betrokken sectoren, religieuze gemeenschap, dierenwelzijnorganisaties, halalexpersten en overheidsinstanties. Vanuit de Vlaamse overheid neemt F.I.T. deel aan de werkgroep en volgt het dossier op. Naargelang er vooruitgang is, wil ik daar verder over berichten als daar vragen over zijn.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Mijn tweede vraag was gebaseerd op de vaststelling van het rapport dat er aan een uniformisering zou worden gewerkt. In dat opzicht is het goed dat er duidelijkheid wordt gecreëerd. Vandaag gebeuren veel zaken in een grijze zone. Ik heb het voorbeeld gegeven van een conferentie waar veel buitenlandse bedrijven actief zijn. Ook de moslimgemeenschap in Vlaanderen en België is vragende partij voor duidelijkheid. Ik heb

ook mijn licht opgestoken bij de instanties die de moslims in Vlaanderen en België vertegenwoordigen. Zij zijn vragende partij voor duidelijkheid en uniformisering.

Minister-president, ik ben blij dat u zegt dat dit op het hoogste niveau moet gebeuren omdat het breed moet worden gedragen, zodat er geen problemen zijn met de controle, handhaving en naleving op het terrein. Daarvoor is de Europese aanpak de beste aanpak. Toch zal Vlaanderen daarin een rol moeten spelen voor de consumenten, maar ook voor de bedrijven die zeer actief zijn in de exportsector. Ik lees bijvoorbeeld dat het halallabel de Waalse export een ongelooflijke boost heeft gegeven.

Kan de VLAM, samen met het F.I.T., een actieve rol spelen in dat verhaal? We mogen het economische aspect van deze zaak absoluut niet onderschatten. Voor de lokale consument moet er duidelijkheid en zekerheid zijn. Als mensen halal willen kopen, moeten ze ook halal krijgen, zoals dat met biologische voeding het geval is. Inzake consumentenbescherming is er toch wel een rol weggelegd voor de Vlaamse overheid.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Yüksel, ik kan u bijtreden, ervan uitgaande dat u ermee akkoord gaat om die normalisatie op het hoogste niveau te regelen. Het heeft weinig zin dat we hier een certificering zouden uitwerken die niet wordt gevolgd door andere Europese landen. Dan krijgen we heel eigenaardige toestanden.

In het rapport kunt u de verschillende stappen lezen. Er zijn er een zevental. Met de verpakking enzovoort erbij moeten er negen stappen worden gevolgd. We moeten daarin een actieve rol spelen, maar ik hoop dat we zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen op het hoogste niveau. Het is ook een opportuniteit voor onze bedrijven, omdat ik heb aangetoond dat halalvoedsel een steeds grotere afzet krijgt. Daar moeten we op inspelen, en onze bedrijven in het bijzonder.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Bestaat er zo'n uniformisering in een ander land?

De heer Veli Yüksel: Neen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■